

Psykologiska institutionen

Stockholms
universitet

Anvisningar till kursen

Organisationsledning och förändringsprocesser

(7,5 hp)

Specialistutbildning i
Organisationspsykologi, 45 hp

2012-10-19
2013-01-11

Innehåll

Kursen behandlar organisationsförändringar, såväl framväxande som planerade. Utgångspunkten är teorier och modeller för hur förändringsprocesser gestaltas. Hur forskning och praktik kopplas samman illustreras genom förändringsprojekt med olika syften och i olika verksamheter. Framträdande teman är delaktighet, inflytande, organisatoriskt lärande, förändringsinriktat ledarskap, mångfald och genus samt forskarmedverkan i organisatoriskt förändringsarbete. Frågor om värdegrund och om etiska ställningstaganden tas upp.

Kursen arrangeras i form av föreläsningar och seminarier med huvudsakligen teoretiskt innehåll samt handledning i mindre grupper på praktiskt organisationsinriktat arbete. Kursen bygger på aktiv medverkan i seminarierna och på att deltagarna mellan undervisningstillfällena bedriver litteraturstudier och genomför examinationsuppgifter på egen hand.

Kursens förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs förväntas du kunna

- Redogöra för och kritiskt reflektera över olika principer för organisatoriskt förändringsarbete lanserade av olika författare
- Utifrån kurslitteraturen ge exempel på och diskutera konsekvenser på individ- och gruppnivå av olika slag av organisationsförändringar samt olika sätt att leda och implementera organisationsförändringar
- Analysera en förändringsinsats ur ett arbetstagarperspektiv. Ge exempel på fackets roll i olika situationer
- Analysera organisationsledning och förändringsprocesser utifrån praktikfall och konkreta exempel.

Kunskapskontroll och examination

Kursens uppläggning innebär att man läser, diskuterar och examineras kontinuerligt. Kursen bygger på medverkan i diskussionsseminarier och deltagande i grupphandledning på eget organisationsinriktat arbete. De förväntade studieresultaten examineras genom två individuella skriftliga hemtentamina.

Ett sjugradigt målrelaterat betygssystem tillämpas. Det totala betyget på kursen baseras på en sammanvägning av betygen på respektive hemtenta, där respektive hemtenta utgör 50% av betyget. Sammanvägningen görs så att respektive betyg motsvarar en siffra 1-5 (A=5, B=4, C=3, D=2, E=1). Det totala betyget utgörs sedan av medelvärdet av samtliga betyg. För att få ett slutbetyg krävs minst betyg E på respektive hemtenta.

För att få slutbetyg på kursen krävs dessutom närvaro och aktivt deltagande vid undervisningstillfällena.

Betygskriterier

Följande betygskriterier gäller på kursen:

A *Utmärkt*

Studenten kan självständigt koppla ihop centrala begrepp, teorier och modeller. Studenten argumenterar och diskuterar självständigt i förhållande till kurslitteraturen samt integrerar på ett förtjänstfullt sätt relevanta principer och problematiseringar på ett övergripande teoretiskt plan.

Studenten har uppnått 90% rätt på hemtentamen.

B *Mycket bra*

Studenten kan med egna ord redogöra för skillnader och likheter mellan centrala begrepp, teorier och modeller samt resonera kring de centrala begreppens relevans, tillkortakommanden och giltighet.

Studenten har uppnått 80% rätt på hemtentamen.

C *Bra*

Studenten kan med egna ord redogöra för skillnader mellan centrala begrepp, teorier och modeller samt applicera centrala begrepp på egna exempel.

Studenten har uppnått 70% rätt på hemtentamen.

D *Tillfredsställande*

Studenten kan redogöra för centrala begrepp, teorier och modeller med egna ord.

Studenten har uppnått 60% rätt på hemtentamen.

E *Tillräckligt*

Studenten kan definiera centrala begrepp och redogöra för huvuddragen i relevanta teorier och modeller.

Studenten har uppnått 50% rätt på hemtentamen.

Fx *Otillräckligt*

Komplettering krävs för att de förväntade studieresultaten ska ha uppnåtts.

F *Helt otillräckligt*

De förväntade studieresultaten har inte uppnåtts. Studenten har inte uppnått 50% rätt på hemtentamen.

Kurslitteratur

Böcker

- Agaard Nielsen, K., & Svensson, L. (Eds.) 2006. *Action and interactive research. Beyond practice and theory*. Maastricht: Shaker Publishing BV, Kap. 2, 3, 4, och 5. (ANS)
- Alvesson, M. & Sveningsson, S. 2008. *Förändringsarbete i organisationer – genom att utveckla företagskulturen*. Malmö: Liber förlag. (MA)
- Amundsdotter, E. 2010. *Att framkalla och förändra ordningen - aktionsorienterad genusforskning för jämställda organisationer*. Stockholm: Gestalthusets förlag. (EA)
- Bergman, B., & Klefsjö, B. (2007). *Kvalitet, från behov till användning*. (4e uppl). Lund: Studentlitteratur. Kap 19. Processer och processledning (BK)
- Burke, W.W. 2008. *Organisation change. Theory and practice*. Thousand Oaks, CA: Sage. Kap. 4, 5, 8, och 13 (B)

Artiklar

- Westlander, G. 2000. Forskarroller i varianter av aktionsforskning. *Nordisk Psykologi*, 2000, 52(3) 197-216.(GW)
- Spicer, A., Alvesson, M., & Kärreman, D. 2009. Critical performativity. The unfinished business of critical management studies. *Human Relations*, 62(4), 537-560. (SAK)

Bredvidläsning

- Resolving Social Conflicts & Field Theory in Social Science** by Kurt Lewin (1997), American Psychological Association, Washington DC, paperback, 422 pp

Lärare:

Siv Boalt Boëthius, (SBB), siv@ped.su.se, 070-625 16 28 (kursansvarig)

Siv Boalt Boëthius är professor emerita, arbetar som organisationskonsult nationellt och internationellt samt med forskning med inriktning på grupp och organisation. Anställd vid psykologiska institutionen som forskare respektive universitetslektor 1973-1988. Docent vid institutionen 1990, verksamhetschef och rektor vid Ericastiftelsen i Stockholm 1988-2002. Adj. professor vid pedagogiska institutionen, Stockholms universitet 1996- 2002. Gästprofessor vid Köpenhamns universitet 2002-03, där jag alltjämt har uppdrag.

Erik Berntson erik.berntson@psychology.su.se, 08-16 36 83 (kursansvarig)

Erik Berntson är fil dr i psykologi, docent och verksam som forskare och lektor vid Psykologiska institutionen på Stockholms universitet. Tidigare anställd som doktorand vid Arbetslivsinstitutet fram till 2007. Forskningsområden: innebörden av begreppet anställningsbarhet och dess betydelse för individers hälsa och beteenden i organisationer. Betydelsen av sociala relationer i arbetslivet. Medverkar för närvarande i ett forskningsprojekt knutet till Göteborgs universitet med inriktning på chefers arbetsmiljö i offentlig förvaltning.

Gunnela Westlander, (GW) gunnela.westlander@mailbox.tele2.se, 08-801827 (kursansvarig)

Gunnela Westlander är professor emerita, arbetslivsforskare med inriktning social- och organisationspsykologi. Docent 1977 vid Psykologiska institutionen, Stockholms universitet. Verksam som forskare, enhetschef och professor vid Arbetsmiljöinstitutet fram till 1995. Därefter knuten till forskarutbildningarna vid KTH och Institutionen för industriell arbetsvetenskap, Linköpings universitet. Deltagit i en rad stora förändringsprojekt, på senare tid som forskningshandledare och rådgivare. Internationella expert- och utvärderingsuppdrag för forskningsfonder och forskningsinstitut.

Mats Alvesson (MA)

Mats Alvesson är professor och organisationsforskare vid Lunds Universitet. Han har forskat om bl a ledarskap, identitet, kön, organisationskultur och organisationsförändring samt skrivit mycket om kvalitativ metod och kritisk teori. Han har bl a skrivit Tomhetens triumf (Atlas), Kunskapsarbete och kunskapsföretag (Liber), Tolkning och reflektion (Studentlitteratur) och Ledarskap (Liber). <http://www.fek.lu.se>

Lennart Svensson (LS)

är forskare med fokus på hållbart utvecklingsarbete, dvs. vad som gör att resultat blir långsiktiga effekter. De utvecklingsarbeten som studerats har handlat om arbetsmiljö, arbetsorganisation, kvalitet, jämställdhet, regional utveckling m.m. Forskningen har bedrivits i interaktiva former där det gemensamma lärandet med deltagarna har varit utgångspunkten. Lennart Svensson är en av forskningsledarna för Helix (se www.liu.se/helix).

Eva Amundsdotter, (EA), fil dr., genusforskare och disputerad vid Luleå tekniska universitet 2009. Doktorsavhandling: "Att framkalla och förändra ordningen – aktionsorienterad genusforskning för jämställda organisationer". Utforskar genus och förändringsprocesser tillsammans med deltagare i olika nätverk. Arbetar också som konsult med fokus på genus och jämställdhet. Är för närvarande engagerad i ett projekt med tillämpad genusforskning i innovationsmiljöer. I projektet processleder hon ett antal chefsgrupper på stora företag i en kunskapsprocess för att skapa genusmedvetenhet och initiera insatser för jämställdhet i de respektive organisationerna. Arbetar också i flera akademiska förändringsprojekt, inom ramen för Delegationen för jämställdhet i högskolan, på KTH, Umeå universitet och Stockholms universitet.

Peter Cronemyr (PC), tekn. dr, är universitetslektor på avdelningen för Kvalitetsteknik vid Linköpings universitet. Han har arbetat med produktutveckling och processledning inom svensk industri sedan 1984 och har även varit aktionsforskande industridoktorand. Han blev 2007 teknisk doktor i Industriell Kvalitetsutveckling vid Chalmers universitet.

Han är även Six Sigma Master Black Belt (MBB). Senaste åren har han arbetat som Senior Process Management Consultant på Propia AB i Norrköping.

Handledare

Louise Edberg (LE) louise.edberg@organisationspsykologerna.se

Louise Edberg är leg psykolog och verksam som organisationskonsult vid Organisationspsykologerna. Tidigare VD för Visavi AB som tillhandahöll Personal- och Krisstöd till organisationer inom offentlig och privat verksamhet. Bred erfarenhet av grupprelationskonferenser, framförallt internationellt. Medlem i IFSI, Frankrike. Styrelseledamot i Employee Assistance European Forum (EAEF) med säte i Belgien.

Johan Grant (JG), johan.grant@organisationspsykologerna.se

Johan Grant är fil dr och leg psykolog och verksam som organisationskonsult och ägare till konsultföretaget Organisationspsykologerna. Johan har varit verksam som konsult på heltid sedan 1997. Han har bred erfarenhet av konsultation mot offentliga verksamheter, privata företag och idéburna organisationer på olika nivåer i Sverige och internationellt. För närvarande arbetar Johan med successionsfrågor.

Renate Grønvold Bugge, (RGB) bugge@kriseledelse.no

Renate Grønvold Bugge är huvudsakligen verksam som organisationskonsult i Norge och i Sverige med eget företag firma KOL A/S Krise/Organisation/Ledelse. Hon har norsk psykologutbildning, är norsk specialist i klinisk psykologi och i arbets- och organisationspsykologi. Hennes huvudinriktningar är klinisk praktik, konsultativ verksamhet och ledningsuppdrag i Norge och i internationella kris- och biståndsorganisationer, där hon bland annat arbetat med uppdrag i forna Jugoslavien och i Mosambique. Hon har tidigare varit direktör för Regioncenter för barn- och ungdomspsykiatri i Vest-Agder samt hälsodirektör för ett regionkontor i den norska Försäkringskassan.

Lars Gustafsson (LG) admin@valenceconsulting.se

Lars Gustafsson är leg psykolog och organisationskonsult och arbetar som utbildare, handledare, konsult och coach i det egna företaget Valence Consulting AB. Han har arbetat med denna typ av uppdrag sedan 1985 och också varit reservofficer, psykoterapeut samt konsult vid grupprelationskonferenser i Sverige och utomlands. Lars intresserar sig särskilt för förhållandet mellan lärande (pedagogik) och tillämpning (operativt) i arbetssituationer. Han är medlem i AGSLO, OPUS och ISPSO.

Examinator

Professor Magnus Sverke, Psykologiska institutionen, Stockholms universitet

SCHEMA HT 2012

Kurs C Organisationsledning och förändringsprocesser

SCHEMAT

Datum, tid	Lokal	Lärare	Innehåll	Litteratur
Fredag 19 oktober				
09.00-10.30	U10	GW	Varianter av aktionsforskning Participativa ansatser	ANS, GW, B
10.45-12.15	U10b	LE	Grupphandledning på organisationsinriktat arbete	
	U14	JG		
	U17	LG		
	U18	RGB		
12.15-13.30			Lunch	
13.30-15.00	U10	LS	Interaktiv forskning för utveckling av praktik	ANS
15.00-16.00	U10	GW SBB EB	Summering av dagen Förberedelser av examinationsuppgift C1	

Datum, tid	Lokal	Lärare	Innehåll	Litteratur
Fredag 23 november				
09.00-10.30	U15	GW + kurs- deltagarna	Kursdeltagardiskussioner kring examinationsuppgift	MA
10.45-12.15	U10b	LE	Grupphandledning på organisationsinriktat arbete	
	U14	JG		
	U17	LG		
	U18	RGB		
12.15-13.30			Lunch	
13.30-15.00	U15	PC	Forskarstyrd vs konsultstyrd organisationsförändring med stöd av aktionsforskning.	BK ANS GW
15.00-16.00	U15	GW SBB EB	Summering av dagen Förberedelser inför påföljande kursdag	

Datum, tid	Lokal	Lärare	Innehåll	Litteratur
Fredag 14 december				
09.00-10.30	U10	MA	Kulturteori och arbete med organisationsförändring: om att utveckla företagskulturer	MA
10.45-12.15	U10b U14 U17 U18	LE JG LG RGB	Grupphandledning på organisationsinriktat arbete	
12.15-13.30			Lunch	
13.30-15.00	U10	MA	Seminarium med Mats Alvesson om kritisk teori	SAK
15.00-16.00	U10	GW SBB EB	Summering av dagen	

Datum, tid	Lokal	Lärare	Innehåll	Litteratur
Fredag 11 januari				
09.00-10.30	U10	EA	Att framkalla och förändra ordningen - aktionsorienterad genusforskning för jämställda organisationer	EA
10.45-12.15	U10b TV1 A402 L36	LE JG LG RGB	Grupphandledning på organisationsinriktat arbete	
12.15-13.30			Lunch	

OBS! Klockan 13.30 börjar nästa delkurs, Kurs D (dagens undervisning slutar kl 16).